

Wijzigingen aan de brochure “Echtscheiding”

Nieuwe procedure vanaf 1 september 2018

Van p. 11 tot 13 moet u rekening houden met de volgende wetswijziging:

Sinds 1 september 2018 kunnen ex-partners eenvoudiger en sneller uit het echt scheiden. Indien ex-partners over alle gevolgen van de echtscheiding een onderling akkoord bereiken (met of zonder bemiddelaar), kunnen zij via een verzoekschrift een schriftelijke procedure tot echtscheiding inleiden. Er moet dan wel een akkoord bestaan over alle punten: de kinderen (verblijfsregeling, onderhoud), de verdeling van het gezinsvermogen (rekeningen, beleggingen, verzekeringen, de gezinswoning...) en het eventueel onderhoudsgeld dat één van ex-echtgenoten zou ontvangen.

Indien de ex-echtgenoten tot een akkoord komen over al deze punten, kan de procedure volledig schriftelijk gebeuren.

De rechtbank heeft wel nog de mogelijkheid om de partijen op te roepen om persoonlijk te verschijnen indien het van oordeel is dat akkoorden werden gesloten die in strijd met de belangen van minderjarige kinderen. Wel is het openbaar ministerie niet langer verplicht om een advies uit te brengen over de regelingen rond de kinderen.

Indien de rechter een verschijning beveelt, verschijnen de partijen binnen maand na het neerleggen van hun verzoekschrift voor de rechtbank om al dan niet hun wil om uit het echt te scheiden te bevestigen.

Nieuw met betrekking tot het verzoekschrift

Nieuw sinds 1 september 2018: het verzoekschrift moet expliciet vermelden of er al dan niet een **onderhoudsbijdrage voor de ex-partner en/of de kinderen** betaald moet worden. Zelfs als de partijen overeenkomen om geen onderhoudsbijdrage te betalen, moet dit uitdrukkelijk vermeld worden in het verzoekschrift.

Echtscheiding door onderlinge toestemming

Inhoud

Algemeen	p. 1
Inleiding	p. 3
Echtscheiding door onderlinge toestemming	p. 4
Akten	p. 5
De opmaak van de regelingsakte bij notariële akte	p. 9
Procedure	p. 11

Algemeen

Gaan samenwonen, een woning kopen, een eigen zaak starten of een erfenis voorbereiden? Belangrijke stappen in uw leven waar u best op voorhand goed over nadenkt. De notaris is perfect geplaatst om u te begeleiden. U kan er terecht voor onafhankelijk advies op maat zodat u in alle vertrouwen uw projecten kan realiseren.

Deze brochure helpt u alvast op weg. Voor persoonlijk advies maakt u best een afspraak met een notariskantoor. Een eerste gesprek is doorgaans gratis. Indien er een grondige dossierstudie nodig is, maak dan vooraf duidelijke afspraken over de vergoeding. Het tarief is in de meeste gevallen bij wet vastgesteld, zodat u niet voor verrassingen komt te staan.

In deze reeks zijn ook andere brochures beschikbaar: Ongehuwd samenwonen, Huwen, Kopen en financieren, Wat kan uw notaris voor u doen, Wat als niet iedereen overeenkomt, Vennootschappen, Schenken, Successieplanning en Ons erfrecht.

Regelgeving verandert snel. Misschien staat er reeds een aangepaste versie van deze brochure op www.notaris.be. U vindt er naast FAQ's, video's en rekenmodules, ook een handig adresboek met de contactgegevens van alle notariskantoren.

Het netwerk van 1.150 notariskantoren telt 1.550 notarissen en 8.000 medewerkers. Jaarlijks komen er ruim 2,5 miljoen mensen over de vloer.

Inleiding

DE ECHTSCHEIDING OP GROND VAN ONHERSTELBARE ONTWRICTING (EOO).

Deze vorm van echtscheiding vervangt twee voorheen bestaande echtscheidingsvormen, namelijk de echtscheiding op grond van een feitelijke scheiding van meer dan twee jaar en de echtscheiding op grond van bepaalde feiten.

Het huwelijk is onherstelbaar ontwricht wanneer de voortzetting van het samenleven tussen de echtgenoten en de hervatting ervan redelijkerwijze onmogelijk is geworden ingevolge de ontwrichting.

De onherstelbare ontwrichting kan bestaan in een tekortkoming aan de huwelijksplicht of in een gedraging die de voortzetting van het huwelijk definitief onmogelijk maakt bv. bewijs van overspel, gewelddadens, mishandeling, grove beledigingen...

DE ECHTSCHEIDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING (EOT).

De echtgenoten kunnen eveneens de echtscheiding bekomen indien zij op voorhand in onderlinge toestemming een overeenkomst hebben gemaakt over een aantal verplicht overeen te komen materiële en familiale aangelegenheden.

Deze voorafgaande overeenkomst zal dienen voorgelegd te worden aan de familierechtbank, die de echtscheiding uitspreekt.

Echtscheiding door onderlinge toestemming

VOORWAARDEN OM EEN ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING TE BEKOMEN

De wet voorziet geen minimumleeftijd van de echtgenoten evenmin als een minimumduur van het huwelijk om uit de echt te scheiden.

Akten

BOEDELBESCHRIJVING

Naar aanleiding van de echtscheiding kunnen de echtgenoten een boedelbeschrijving laten opmaken, indien zij dit wensen. De boedelbeschrijving wordt dan opgesteld bij notariële akte.

De boedelbeschrijving heeft tot doel de omvang van de huwelijksgemeenschap of de onverdeeldheid die tussen de echtgenoten bestaat, vast te stellen.

De opgave van de omvang van de huwelijksgemeenschap of de onverdeeldheid moet volledig en correct gebeuren. De echtgenoten moeten op het einde van de boedelbeschrijving ook de eed afleggen over de juistheid van hun verklaringen.

Alhoewel niet vereist, kan de boedelbeschrijving toch nuttig zijn om een volledige en sluitende overeenkomst op te stellen. Wanneer de echtgenoten reeds geruime tijd een afzonderlijke woning betrekken, ligt het minder voor de hand nog een boedelbeschrijving op te stellen.

REGELINGSAKTE

In de regelingsakte moeten de echtgenoten verplicht een overeenkomst maken over enkele belangrijke familiale en materiële aangelegenheden.

De regelingsakte bevat onder meer:

wat de ROERENDE GOEDEREN betreft:

Er moet een overeenkomst bestaan die aangeeft hoe de roerende goederen worden verdeeld.

Bijvoorbeeld langs de actiefzijde:

- de verdeling van de inboedel en de lichamelijke roerende goederen;
- de verdeling van de rekeningen, gelden en effecten;
- in voorkomend geval, de regeling met betrekking tot de handelszaak of de familiale vennootschap;
- de verdeling van de eventuele schuldvorderingen;
- het lot van de levensverzekeringen en het pensioensparen.

Langs de passiefzijde:

- de regeling van de schulden: zowel wat betreft de hypothecaire kredieten als wat betreft de andere kredieten, zoals een autolening of lening op afbetaling;

- de regeling omtrent de betaling van schuldsaldo- en brandverzekeringscontracten;
- de regeling omtrent nog te betalen of nog verschuldigde belastingen;
- de regeling van het huurrecht.

wat de ONROERENDE GOEDEREN betreft:

De echtgenoten moeten in hun voorafgaande overeenkomst een regeling treffen over de onroerende goederen en de eventuele hypothecaire schulden.

Er zijn tal van regelingen mogelijk. Enkele van de meest voorkomende regelingen zijn:

- de echtgenoten kunnen ervoor kiezen de eigendom te verkopen (uit de hand of openbaar). Naar aanleiding van de verkoop zal de hypothecaire schuld worden terugbetaald en zal het saldo van de koopsom verdeeld worden tussen de echtgenoten in de tussen hen overeengekomen verhouding;
- er kan overeengekomen worden dat één van de echtgenoten het onroerend goed overneemt. Normaal gezien zal diegene die het goed overneemt dan ook de hypothecaire schuld verder afbetalen en een opleg betalen aan de andere echtgenoot;

- de echtgenoten kunnen ook verkiezen het onroerend goed voor een bepaalde periode in onverdeeldheid te laten: dit kan voor een periode van maximum vijf jaar (termijn die kan hernieuwd worden).

wat de PERSOON betreft:

In de regelingsakte dienen de echtgenoten minstens volgende regelingen op te nemen:

- de vermelding van de verblijfplaats van beide echtgenoten gedurende de procedure.
- de afspraken over de minderjarige kinderen, hun goederen en het persoonlijk contact met hen en dit zowel gedurende de procedure als na de echtscheiding.

Wat betreft de huisvesting van de kinderen:

Ouders moeten nauwkeurig het verblijf van hun kind(eren) vastleggen:

- ofwel afwisselend bij hen beide: bijvoorbeeld een week-week regeling of een week-weekeinde regeling;
- ofwel exclusief verblijf bij één van hen met recht op persoonlijk contact voor de andere ouder.

Ook de verblijfsregeling voor de vakantieperiodes wordt nauwkeurig in de akte opgenomen.

Wat betreft het ouderlijk gezag over de kinderen:

De wet kent als uitgangspositie het systeem van de gezamenlijke uitoefening van de bevoegdheden van ouderlijk gezag, zijnde het beheer over de persoon en de goederen van de minderjarige. De uitoefening van het ouderlijk gezag kan ook worden opgedragen aan één van de ouders.

De andere ouder behoudt dan het recht op persoonlijk contact met de kinderen en kan zich in voorkomend geval in het belang van de kinderen tot de jeugdrechtbank wenden.

Wat betreft de alimentatieregeling voor de kinderen:

De ouders moeten afspraken maken over de bijdrage van elk van beide echtgenoten in het levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van hun kinderen.

De bijdrage wordt bij voorkeur per kind bepaald.

De ouders bepalen het bedrag van de bijdrage, hoelang de bijdrage verschuldigd blijft, de eventuele verhoging op een bepaalde leeftijd, de eventuele indexatie en de bijzondere tussenkomst in de kosten voor een aantal bijzondere aangelegenheden zoals school- en studiekosten, medische kosten, enz. Een juiste formulering zal latere betwistingen voorkomen.

Wat betreft de alimentatieregeling tussen echtgenoten:

De regelingsakte dient eveneens te voorzien in de eventuele vermelding van het bedrag van de eventuele uitkering te betalen door de ene echtgenoot aan de andere, zowel gedurende de procedure als na de echtscheiding.

De echtgenoten dienen de veranderlijkheid (indexatie, aanpassing bij werkonbekwaamheid uitkeringsgerechtigde) en de duur (einde bij overlijden van de uitkeringsgerechtigde of uitkeringsplichtige, einde bij nieuw huwelijk of aangaan van een nieuwe relatie door de uitkeringsgerechtigde) uitdrukkelijk in de akte te bepalen.

De bevoegde rechter kan nadien de regeling over de alimentatie tussen echtgenoten bij een latere beslissing verhogen, verminderen of afschaffen, tenzij uitdrukkelijk werd overeengekomen in de regelingsakte dat dit niet mogelijk zal zijn.

wat het ERFRECHT betreft:

De echtgenoten dienen afspraken te maken over het erfrecht van de echtgenoten ten opzichte van elkaar voor het geval één van beide echtgenoten komt te overlijden tijdens de procedure.

De notariële akte is verplicht bij
overdracht van onroerende goederen.

De opmaak van de regelingsakte bij notariële akte

DE NOTARIELE AKTE GENIET DE VORKEUR

De notaris heeft naast zijn functie van openbaar ambtenaar een vertrouwensfunctie: hij is vertrouwd met het familie-recht en bemiddelt onpartijdig tussen de echtgenoten. Hij wijst de echtgenoten op hun aanspraken en op de gevolgen van de door hen afgesloten verbintenissen.

De notaris helpt bij de precieze redactie van de gemaakte overeenkomst, zo onder meer wat betreft de verbintenissen inzake alimentatie verschuldigd aan een echtgenoot en/of voor de kinderen.

VERPLICHTE TUSSENKOMST VAN DE NOTARIS

Bij overdracht van onroerende goederen is de notariële akte trouwens verplicht omdat deze akte moet worden overgeschreven op het hypotheekkantoor. Dit is dus het geval wanneer:

- één van de echtgenoten een onroerend goed overneemt, eventueel mits betaling van een oplegsom aan de andere echtgenoot;
- de beide echtgenoten beslissen om niet uit onverdeeldheid te treden wat betreft het onroerend goed.

UITVOERBARE KRACHT VAN DE NOTARIELE AKTE

In geval van niet uitvoering van de verbintenissen door de uitkeringsplichtige echtgenoot kan de andere echtgenoot gebruik maken van het voordeel van de uitvoerbare kracht van de ondertekende notariële akte: hij of zij kan zich in dit geval rechtstreeks wenden tot een gerechtsdeurwaarder, zonder eerst een vonnis te bekomen dat de verzuimende echtgenoot veroordeelt.

De duur van de procedure zal afhangen van het aantal maanden dat de (ex) partners reeds gescheiden leven.

Procedure

HET VERZOEKSCHRIFT

Het verzoek tot echtscheiding wordt ingeleid bij verzoekschrift dat wordt ondertekend door beide echtgenoten, door een notaris of door een advocaat. Bij het verzoekschrift horen enkele bijlagen, zoals de regelingsakte (de echtscheidingsovereenkomst), de eventuele boedelbeschrijving, uittreksel huwelijksakte, uittreksel akte van geboorte van echtgenoten en kinderen.

Sinds 1 september 2014 is de familie-rechtbank bevoegd voor alle familiale en jeugdgeschillen. (Met uitzondering van de strafrechtelijke aspecten).

Deze rechtbank maakt deel uit van de rechtbank van eerste aanleg.

De echtgenoten kiezen vrij de rechtbank waarvoor zij willen verschijnen. Hun woonplaats speelt bij deze keuze geen rol.

DUUR VAN DE PROCEDURE

De duur van de procedure zal afhangen van het aantal maanden dat de (ex)partners reeds gescheiden leven. In principe dienen de beide echtgenoten één maal voor de rechtbank te verschijnen indien ze minder dan zes maanden gescheiden leven op de dag van de neerlegging van het verzoekschrift. Binnen de maand na

neerlegging van het verzoekschrift volgt de persoonlijke en gezamenlijke verschijning voor de familierechter.

Echtgenoten die op datum van de neerlegging van het verzoekschrift tot echtscheiding reeds meer dan zes maanden feitelijk gescheiden leven, kunnen de procedure in principe volledig schriftelijk afhandelen. Er is dan enkel een zitting waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken en dit binnen de maand na neerlegging van het verzoekschrift. Om hun feitelijke scheiding te bewijzen voegen de echtgenoten een getuigschrift van woonst bij hun verzoekschrift.

De rechter kan wel steeds een persoonlijke verschijning bevelen.

Bij de verschijning worden de echtgenoten verzocht hun instemming te geven met de inhoud van de regelingsakte, een verduidelijking te geven indien de voorzitter het vraagt en het zittingsblad te ondertekenen.

Is de rechtbank van oordeel dat de echtgenoten aan alle voorwaarden en formaliteiten hebben voldaan, dan wordt de echtscheiding uitgesproken en zijn ze uit de echt gescheiden, onder voorbehoud van hoger beroep en voorziening in cassatie.

DE VERTEGENWOORDIGING

In principe verschijnen de echtgenoten “samen en in persoon” voor de familierechter.

Bij deze verschijning kunnen de partijen zich slechts in uitzonderlijke omstandigheden (bv. woonplaats of beroepsmatig verblijf in het buitenland, ernstige ziekte of ongeval) laten vertegenwoordigen door een notaris of advocaat.

ADVIES OPENBAAR MINISTERIE - VERHOOR VAN DE KINDEREN

Het openbaar ministerie controleert of de inhoud van de echtscheidingsovereenkomst voldoet aan de wettelijke vormvoorschriften.

Omtrent de echtgenoten wordt de wettelijkheid van de overeenkomst getoetst; aangaande de kinderen wordt zowel de wettelijkheid als de opportuniteit van de overeenkomst getoetst.

Het kind krijgt hierbij bijzondere aandacht: de rechter en het openbaar ministerie laten zich uitsluitend leiden door het belang van het kind.

Overeenkomstig het verdrag inzake de Rechten van het Kind en op verzoek van de rechter kunnen de kinderen, die in staat zijn een eigen mening te uiten (een minimumleeftijd is niet voorzien),

gehoord worden.

De rechter kan voorstellen de overeenkomsten over de kinderen te schrappen of te wijzigen.

WIJZIGINGEN VAN DE OVEREENKOMST TIJDENS DE PROCEDURE

De echtgenoten kunnen gezamenlijk een wijzigende overeenkomst aan de rechter voorleggen indien: er nieuwe en onvoorziene omstandigheden plaatsvinden waardoor de toestand van één van de echtgenoten of hun kinderen ingrijpend gewijzigd wordt.

De rechter kan uit eigen beweging beslissen om de kinderen te horen.

Aangezien er tussen echtgenoten die meer dan zes maanden feitelijk gescheiden leven geen verschijning meer is, dienen zij die de overeenkomsten nog wensen te wijzigen, dit ten spoedigste aan de notaris of de rechtbank te melden.

UITSPRAAK ECHTSCHEIDING

Na de verschijning voor de rechtbank en mits volharding in hun wil, spreekt de rechtbank de echtscheiding door onderlinge toestemming uit.

Bij echtgenoten die op datum van de neerlegging van het verzoekschrift

tot echtscheiding reeds zes maanden feitelijk gescheiden leven, is er enkel een zitting waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken en dit binnen de maand na neerlegging van het verzoekschrift.

In alle gevallen geeft het openbaar ministerie eerst zijn advies, waarna het huwelijk kan worden ontbonden.

HOGER BEROEP – VOORZIENING IN CASSATIE

Hoger beroep tegen het vonnis waarbij de echtscheiding is uitgesproken is slechts toegelaten indien het gesteund wordt op het niet vervullen van de wettelijke voorwaarden om de echtscheiding uit te spreken of op de verzoening die tussen de echtgenoten plaatsvond. Het kan worden ingesteld door het openbaar ministerie binnen een maand te rekenen van de uitspraak. In dat geval wordt het aan beide partijen betekend.

Het kan eveneens worden ingesteld door één of beide echtgenoten, afzonderlijk of gezamenlijk, binnen een maand te rekenen vanaf de uitspraak. In dat geval wordt het aan de procureur des Konings betekend, alsook, indien het door slechts één echtgenoot wordt ingesteld, aan de andere echtgenoot.

Hoger beroep aangetekend op grond van verzoening moet in alle gevallen door

beide echtgenoten gezamenlijk worden ingesteld binnen een maand te rekenen vanaf de uitspraak.

Zijn de echtgenoten niet akkoord met een arrest geveld in hoger beroep, dan kunnen zij nog in cassatie gaan.

De termijn voor voorziening in cassatie bedraagt drie maanden.

DE OVERSCHRIJVING IN DE REGISTERS VAN DE BURGERLIJKE STAND

Na het verstrijken van de termijn van hoger beroep of van voorziening in cassatie, wordt er door de griffier van de rechtbank gezorgd dat het beschikkende gedeelte van het vonnis of arrest wordt verstuurd naar de ambtenaar van de plaats waar het huwelijk is voltrokken.

De ambtenaar schrijft het beschikkende gedeelte binnen de maand over in zijn register en maakt er melding van op de kant van de huwelijksakte.

WIJZIGINGEN VAN DE OVEREENKOMST NA DE PROCEDURE

De gewezen echtgenoten kunnen steeds in onderling akkoord hun overeenkomst wijzigen.

Zij mogen eveneens de regeling met

betrekking tot de minderjarige kinderen wijzigen, voor zover deze wijziging de rechtmatige belangen van de kinderen niet miskent.

Deze wijzigingen kunnen onderworpen worden aan de goedkeuring van de rechtbank.

Indien er nieuwe omstandigheden buiten de wil van de gewezen echtgenoten hun toestand of die van hun kinderen ingrijpend wijzigen, dan kunnen de afspraken over het ouderlijk gezag en de bijdrage in de kosten van levensonderhoud steeds herzien worden door de jeugdrechter, op verzoek van één van beide gewezen echtgenoten.

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat

Vlaamse Raad van het Notariaat

Verantwoordelijke uitgever: J. Flemings

Bergstraat 30/34

1000 Brussel

D/2018/1928/3

Maart 2018